

Hammerich: Jeg gaar ud fra, at de forskellige Bemærkninger og Indvendinger, der er gjorte mod Forslaget, vil blive grundigt behandlet i Udvalget, saa jeg skal i det hele lade dem ligge. Der er dog et Par af de Ting, der er fremførte, som jeg ønsker at knytte et Par Bemærkninger til.

Det første er det, den ærede sidste Taler var inde paa, den fra anden Side fremsatte Anmodning om at faa Omvalg knyttet til Forholdstalsvalg. Det ærede Medlem mente, at man ikke vilde tage Del i Omvalget, saa det ikke vilde komme til sin Ret, men han fremhævede tillige, hvad ogsaa det ærede Medlem for Kerteminde-Kredsen (Eduard Larsen) fremførte, at Grunden dertil var den, at det Parti, som allerede nu havde Flertallet af Mandater gennem den Kredsinddeling, vi nu har, vilde gennem Omvalg faa dette Flertal yderligere forøget, medens det Parti, der nu er det mindst heldigt stillede, vilde faa endnu færre Kredsmandater, samtidig med, at det ganske sikkert vilde faa ringere Chance for at faa det udlignet gennem Suppleringsmandaterne, hvis Virkning jo altid bliver formindsket i samme Grad, som et enkelt Parti er blevet særlig begunstiget ved Kredsvalgene. Det er den almindelige Indvending, der er kommet frem fra anden Side. Men jeg skal dertil føje den, at Omvalg og Forholdstalsvalg jo stiler [mod stik modsatte Maal. Omvalgene har det Maal at faa de ofte bundforskellige Afskygninger, der kan være indenfor Befolkningen, til at falde sammen til et Fællessyn, idet et Parti, som har en ringe Tilslutning rundt omkring i Landet og derfor ikke har nogen Udsigt til i de enkelte Kredse at faa sit Syn paa de politiske Forhold repræsenteret, ikke vil have anden Vej at gaa end at vælge en, der ikke er Meningsfælle, som det i og for sig ikke har Syn sammen med, men som dog staar for dem som et mindre Onde end den anden, det ved Omvalget staar overfor. Det er jo lige det modsatte af, hvad Forholdstalsvalget gerne skulde naa. Gennem Forholdstalsvalg skulde man gerne naa, at de Afskygninger, de forskellige Grundsyn, vil jeg snarere sige, der findes i tilstrækkeligt Maal hos Vælgerne, ogsaa skal kunne gøre sig gældende gennem Repræsentation i Tinget. Der er derfor noget absolut modstridende mellem Forholdstalsvalg og

Omvalg, saa jeg vil haabe, at Bestræbelserne for at faa Omvalg knyttet til Forholdstalsvalg ikke skal lykkes.

Saa var der en anden Udtalelse, som kom fra det ærede Medlem for Horsens Landkreds (P. Th. Nielsen). Han vilde, at Hensynet til Befolkningstætheden skulde gøres anderledes gældende baade ved Landstings- og Folketingsvalg end forudsat i Forslaget. Nu har jeg ment, at vi staar overfor, at Stemmeret og Valgret saa vidt muligt skal gøre sig gældende og komme til Gyldighed gennem Valgene til Rigsdagen. Men det vil jo være den absolutte privilegerede Valgret, hvis man vil sige, at de Dele af Landet, der er tyndt befolkede, skal eo ipso af den Grund have en større Repræsentation end de, der har en tættere Befolkning. Det vil med andre Ord sige, at Valgretten i København og Byerne skal være uprilegeret, medens Vælgerne udenfor København skal have en privilegeret Valgret. Jeg kan saa vist ikke bringe det i Forstaaelse med Grundtanken i det, som har samlet de saakaldte Grundlovspartier. Jeg maa derfor meget bestemt fraraåde, at noget saadant sker; det vil være ganske i Strid med det, der her tilstræbes af Grundlovspartierne.

Naar jeg har taget Ordet, var det dog ikke for at komme dybere ind paa de Udtalelser, der har været fremme, men det var fremkaldt ved en Udtalelse, der kom — jeg husker ikke fra hvem. Det var den, at det undrede, at Højre var saa meget imod de 140 Folketingsmænd, for det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich) havde jo foreslaaet 144. Ja, det har jeg ganske rigtigt, men de Herrer maa ikke tage et enkelt Led i, hvad man foreslaar, ud. Nej, det, jeg der foreslog, det, jeg vilde, var at sikre Forholdstalsvalg i Grundloven; det forlangte jeg først og fremmest. Saa sagde jeg: Naar det er sikret, kan jeg finde mig i, at der kommer et mindre tilfredsstillende Forholdstalsvalg gennem det, der vedtages paa den første Valglov. Jeg ved, at det fører ikke til, at man kommer bort fra Forholdstalsvalg, for det er jo saa fastslaaet i Grundloven, men jeg er overbevist om, at de Mangler, der kan paavises ved den paa Valgloven vedtagne Bestemmelse, vil man saa komme til at rette og ogsaa faa rettet. Og dermed er jeg ikke i Tvivl om,